

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quod in Tyrannorum aedibus, Vt Moises educatus sit Constantinus. Cap.
VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

clare & diuinitus gestarum commemoratio, non incommodam quidem & iniucundam lectionem, his præsertim, qui sunt animo benè constituti, sed ad vitam instruendam, perquam vtilem & fructuosam est planè allatura.

Quod ea Constantini gesta sola nunc commemorat, quod ad pietatem pertinent. CAP. VII.

CAeterum permulta, quæ de hoc imperatore summè beato narrari possent, vt acies instructas, commissa prælia, res in illis strenuè & fortiter gestas, partas victorias, trophæa contra hostes statuta, triumphos, quos egerit, ea etiam, quæ ad cuiusq; vtilitatem fuerint ab eo descripta, legum sanctiones, quas ad Reip. & subiectorum emolumentum instituerit, pleraq; alia illustria & regalia certamina confecta, quæ apud omnes crebro sermone commemorata sunt, arbitror à me prætermitti debere: quippè cum institutum, quo omnis ista tractatio referenda est, me admonere videatur, vt ea sola tū dicèdo, tum scribendo exponam, quæ ad vitam piè religioseque degendam spectent. Quæ cum propè infinita sint, ex his, quæ perlata sunt ad nos, ea summâ quæ & maximè ad vitam opportuna, & posterorum memoria dignissima iudicentur. In quibus exponendis, quoad fieri potest, breuitatem sequar maximè: præsertim cum tempus deinceps facultatem dederit, laudes imperatoris verè beati quouis dicendi genere liberius & diffusius prædicâdi. Nam antehac istud munus minimè propterea obire licebat, quòd nobis veterum præcepto vetitum sit, ne quèquam ante mortem propter varias & incertas vitæ mutationes omnino beatum existimemus. Dei ergo patris imploremus auxiliū, & filii eius cœlestis verbi opem, vt nobis in hoc negotio diuino eius afflatu subueniat. Sic igitur ab ipsis imperatoris incunabulis scribere ingrediemur.

Quod in Tyrannorum ædibus, Vt Moyses educatus sit Constantinus. CAP. VIII.

CVM crudele quoddam tyrannorū genus populū Hæbræorum labore & cruciatu, sicut vetere iam fama ac

ff s sermone

EVSEBII DE VITA

fermone celebratum est, grauer affligeret, Deus illum ita diuexatum cōmiseratus, benignè respexit, Moysenque prophetam, cum adhuc puer esset, in ipsis medijs tyrannorum domicilijs, & quasi intimis recessibus educandum, atque adeo sapientia, quæ apud illos fuit, imbuendum prouidè curauit. Postea verò iste dei propheta, cum tempore progrediente, vir inter viros esse cœpit, & ultio diuina inique oppressorum vindex, ad iniustos puniendos pro foribus adfuit, ex tyrannorū ædibus egressus, numinis summi consilio & voluntati lubens obtemperauit: atque ut à necessitudine tyrannorum, qui ipsum educaissent, verbo req; ipsa animo fuit, q̄ maximè ab alienato, ita suos natura ac verè fratres cognatosq; sibi summa amicitia & familiaritate deuinxit. Cuius opera deus Hebræos, cum cum vniuersa illorum genti duce præfecisset, deinceps ex seruitutis iugo, quo ab hostibus premebantur, penitus liberauit: genus autem tyrannorum supplicijs cœlitus inflictis acerbè infectatus est: Atq; ut sermo ille de rebus à Moysse mirandum in modum gestis ab antiquis iam deriuatus temporibus, licet plerisq; fabulæ loco habitus sit, omnium tamen aures iam pridem compleuit: Sic Deus insignia miraculorum spectacula, quæ commenta fabularū longè superant, quæq; propter veritatem omnes famæ & rumoris opiniones facillè vincunt, oculis nostris iam nuper contemplanda subiecit. Nam tametsi tyranni, qui nostra iam memoria contra deum omnium moderatorem bellum mouere enixè moliebantur, ecclesiam miserè diuexarint. Constantinus tamen, medius inter hos interiectus (qui quidè paulò post, tyrannos è medio sustulit) dum adhuc adolescens esset, ætate tenera, facie venusta, & lanuginis flore decora, non aliter, atque ille ipse dei famulus Moyses, in familiaribus tyrannorum assiduè vitam degit. Qui quanquam eum nondum ex ephebis excessisset, cum impijs versabatur, non tamen similes cum illis mores combibit. Nam ingenua eius & proba indoles diuino sancti spiritus instinctu pulsa, illum ex ea consuetudine ad piam viuendi rationem deoque gratam traduxit. Quinetiam singulare paternæ virtutis æmulandæ studium, adolescentem magno-

magnoperè ad bonorum pellexit imitationem. Ei enim pater (cuius memoriam opportunè hoc loco recordatione renouare operæ præmium est) fuit Constantius, inter imperatores nostri temporis facilè illustrissimus. De quo ea necesse habeo breuiter oratione percurrere, quæ filio non nihil ornamenti adferant ad commendationem.

De patre eius Constantio, qui non vt Diocletianus, Maximilianus & Maxentius, Christianos persecutus est.

CAP. IX.

Cum quatuor in Romani imperii gubernandi societate iungebantur, solus hic fœdere amicitiae cum deo omnium gubernatore pacto, modum vitæ à ceterorum institutis alienum disparemque consecutus est. Illi enim dei ecclesias obsidione vastare, euertere radicibus, solo æquare, ac templa concussis fundamentis disturbatisque, prorsus delere aggressi sunt. Hic autem à nefando & detestabili illorum scelere manus integras & inuiolatas continuit, neque vlla ex parte se similem eis præbuit. Illi intestina virorum simul ac mulierum pietatem maximè excolentium cæde, prouincias suæ ditioni subiectas, sceleratè contaminarunt, hic suam ipsius animam à sceleris labe vacuum assiduè conseruauit. Illi quoque mala omnia in vnum coaceruarent, vocibus quibusdam execrabilibus, quæ in simulachrorum cultu fundi solèt, primum se ipsos, deinde omnes, qui ipsorum obsequebantur imperio, nefariæ dæmonum venerationi deuouerunt: hic pacis tranquillissimæ illis, qui ab ipso regebantur, author factus, liberam eis veræ in deum religionis sine molestia excolendæ permisit potestatem. Quinetiam alii vitam omnium mortalium, haud vitalem illam quidem, imò vero morte ipsa longe acerbiolem, propterea effecerunt, quòd tributa ab illis exigebant planè intolerabilia. Constantius solus & imperium placidum præstitit ac tranquillum suis, & non aliter atque pater indulgens illis sedulo prospexit, atque adeò opitulatus est. Cæterum cum alia sint eius virtutis ornamenta propè

in h.